

HAFTALIK GELİŞMELER (8-14 MART 2025)

TÜRKİYE

- ✚ Türkiye; ABD, Çin, Kanada ve AB arasında yaşanan “vergi savaşında” yol haritasını belirledi. Ticaret Bakanlığınca yapılan değerlendirmeye göre; ABD’nin vergileri artırması durumunda Türkiye alternatif bir kaynak olarak tedarik zincirlerinde güçlü bir aday olacak. Bundan yararlanmak için de her türlü imkân ve fırsat değerlendirilecek. ABD’de fuar katılımına, pazarlama faaliyetlerine, Türk ürünlerin pazar payını artırmaya yönelik çalışmalara ve ihracatçılara destek artacak. Mal ve hizmet ticareti yakından izlenecek, gerekli önlemler alınacak. Çelik vergilerinde muafiyetlerin kaldırılması da Türk firmaların tüm dünya ile aynı düzlemde rekabet eder hale getirdi. Çin’e yönelik 800 dolarlık e-ticaret üst limitinin kaldırılması da e-ticaret açısından önemli bir imkân olacak.
- ✚ Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kaçır, **yatırım teşvik sistemini kökten değiştirmeye hazırlandıklarını** ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yeni planı yakın zamanda açıklayacağını söyleyerek, "**Teşvikin ayrıştırıcı olması** gerekiyor. Mevcut teşviklerden iyi çalışanları koruyacağız. Örneğin, **dezavantajlı illerimize, bölgelerimize dönük bölgesel teşvikler daha da güçlendirilecek. İyi çalışmayan tarafları gözden geçirilecek. Genel teşvik mantığı devam etmeyecek. Selektif şekilde önceliklendirilmiş teşvikler olacak**" ifadelerini kullandı.
- ✚ Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, Ticaret Bakanı Ömer Bolat ve Türk iş dünyası temsilcileri Kiev'de Ukrayna Devlet Başkanı Zelenskiy ile bir araya geldi. Toplantıyla ilgili açıklama yapan Başkan Zelenskiy, Türkiye ile Ukrayna arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi, insansız hava araçlarının üretiminde iş birliği imkanları ve **Türk firmalarının Ukrayna'nın yeniden inşasına katılımı** konularının görüşüldüğünü, ayrıca **Türkiye ve Ukrayna arasında bir serbest ticaret anlaşmasını onaylamaya hazır olduklarını** ifade etti.

DÜNYA

ABD

- ✚ ABD Başkanı Trump tarafından alınan karar doğrultusunda çelik ve alüminyum ithalatına uygulanan %25'lik gümrük vergileri herhangi bir istisna veya muafiyet tanınmadan **12 Mart itibarıyla yürürlüğe girdi**. ABD’nin uygulayacağı gümrük vergileri, sanayi tipi çelik/alüminyum, diğer yarı mamul ve mamul çelik ve alüminyum ürünleri ile bunların türev ticari ürünlerini (makine parçalarından örgü şişlerine kadar) kapsayacak olup toplamda **26 milyar euro değerinde AB ihracatını** etkileyecekk.
 - **AB Komisyonu** bu tarifelere karşı önemler açıkladı. Komisyon, tarifeleri **gerekçesiz, transatlantik ticareti bozucu ve hem işletmelere hem de tüketicilere zarar verici** olarak değerlendirdi. Bu tür vergilerin genellikle fiyat artışlarına yol açacağı belirtildi.

Komisyon'un tepkisi iki aşamalı bir yaklaşımı içerecek:

1. 1 Nisan itibarıyla 2018 ve 2020'de uygulanan mevcut misilleme önlemlerinin askıya alınmasının sona ermesine izin verilecektir.
2. Yeni ABD tarifelerine yanıt olarak, ABD'den AB'ye yapılan ihracata yönelik yeni misilleme önlemleri getirilecektir. Bu önlemler, üye ülkeler ve paydaşlarla yapılan istişarelerin ardından Nisan ortasına kadar yürürlüğe girecektir.

Toplamda, AB'nin misilleme önlemlerinin **26 milyar euroya kadar -çelik, alüminyum, tekstil, beyaz eşya ve tarım kalemlerinin de bulunduğu- ABD ihracatını kapsayacağı, ABD'nin tarifelerinin ekonomik boyutuna eşdeğer bir karşılık verileceği belirtildi.** Söz konusu misilleme önlemleri **1 Nisan'da başlayacak 13 Nisan itibarıyla tamamen yürürlüğe girecek.**

- **Birleşik Krallık, tarifelere karşı her türlü önlemin masada olduğunu duyurdu.**
- **Kanada, 13 Mart itibarıyla ABD'den yapılan 29,8 milyar USD'lik ithalata %25 oranında ek gümrük vergisi uygulayacaklarını açıkladı.** Bu tutarın 12,6 milyar dolarlık kısmının çelik ürünlerini, 3 milyar dolarlık kısmının alüminyum ürünlerini ve 14,2 milyar dolarlık kısmının ise diğer ABD mallarını içerdiği ifade edildi.

✚ Trump'ın politikaları, ABD'yi küresel iklim mücadelesinde zayıflatırken, yerel yönetimler ve özel sektör, sürdürülebilirlik konusunda direnç göstermeye devam ediyor. Trump yönetiminin **Çevre Koruma Ajansı'nın (EPA) emisyonları düzenleme yetkisini sorgulaması, iklim politikalarına yönelik en kritik tehditlerden biri olarak öne çıkıyor.** 2009 yılında EPA, sera gazlarının halk sağlığı için tehdit oluşturduğunu kabul etmişti. Bu karar, EPA'ya fosil yakıt tesislerinden kaynaklanan emisyonları düzenleme yetkisi tanıyordu. Ancak **Trump yönetimi, bu kararı gözden geçirme talimatı verdi. Bu düzenleme iptal edilirse, iklim politikaları mahkemeler aracılığıyla yeniden şekillenebilir.**

✚ Trump yönetimi, **Enflasyon Düşürme Yasası (IRA) kapsamında sağlanan iklim finansmanını dondurdu.** IRA'nın ilk yılında, temiz enerji sektörü ABD'de genel istihdam artışının üç katı hızla büyümüş ve büyük kısmı Cumhuriyetçi eyaletlerde olmak üzere 200 milyar dolardan fazla yatırım çekmişti.

✚ ABD Çalışma Bakanlığı İşgücü İstatistikleri Bürosu (BLS) verilerine göre; **nihai talebe yönelik üretici fiyatlarında Şubat ayında bir önceki aya göre değişim olmadı.** Piyasa beklentisi ocak ayında yüzde 0,4 artan üretici fiyatlarında yüzde 0,3 artış olacağı yönündeydi. Şubat ayında geçen yılın aynı ayı ile karşılaştırıldığında **üretici fiyatlarında artış oranı yüzde 3,2 oldu.**

AVRUPA BİRLİĞİ

- AB ve Güney Kore, **Dijital Ticaret Anlaşması (DTA)** için müzakereleri tamamladı. Anlaşma, **AB'nin yüksek standartlı dijital ticaret kurallarını belirleme konusundaki taahhüdünü yansıtır**. Aynı zamanda, AB ve G. Kore'nin dijital ekonomilerini daha da birbirine bağlıyor.

Anlaşma aşağıdaki hususları içermektedir:

- Tüketici güvenini artıran bağlayıcı kurallar,
- Şirketler için öngörülebilirlik ve hukuki kesinlik,
- Güvenilir veri akışlarını garanti altına alma,
- Dijital ticarete yönelik haksız engelleri kaldırma ve yeni engellerin oluşmasını önleme.

DTA, dijital ve veri politikalarının bireyleri ve haklarını merkeze alan bir yaklaşımla oluşturulmasını teşvik etmektedir. Anlaşma ile AB işletmelerinin Güney Kore'deki hukuki kesinliğini artırarak, dijital ticaretteki engelleri azaltmayı hedeflenmektedir.

- AB Komisyonu Başkanı, **AB'nin Küresel Geçit Programı** kapsamında **Güney Afrika'da temiz enerjiye geçişi, aşı üretimini ve endüstriyel büyümeyi hedefleyen 4,7 milyar euroluk yatırım paketi açıkladı**. Güney Afrika ile ayrıca temiz hidrojen ve kritik hammaddelere yatırımı kolaylaştırmayı amaçlayan **"Temiz Ticaret ve Yatırım Ortaklığı"** müzakereleri başlatıldı. Bu kapsamda **"Temiz Sanayi Mutabakatı Devlet Yardımları Çerçevesi"** de oluşturulacak.

Amaç;

- Yenilenebilir enerji ve enerji depolama yatırımları için devlet yardımları prosedürlerinin basitleştirilmesi,
- Sanayinin karbonsuzlaştırılması ve temiz teknoloji ile ilgili yatırımların desteklenmesi,
- Bataryalar, güneş panelleri, rüzgar tribünleri gibi temiz teknoloji yatırımlarının desteklenmesi,
- Bu alanlardaki özel yatırımlarda riskleri azaltacak önlemler alınması.

- Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat), AB ve Euro Bölgesi'nin Ocak ayı mevsimsellikten arındırılmış sanayi üretimi verilerini açıkladı. Buna göre, Euro Bölgesi'nde sanayi üretimi, Ocak'ta Aralık ayına göre yüzde 0,8 artarken, geçen yılın aynı dönemine göre sabit kaldı.

Piyasa beklentileri, Euro Bölgesi sanayi üretiminin aylık yüzde 0,5 artacağı, yıllık yüzde 0,9 azalacağı yönündeydi.

AB'de ise sanayi üretimi, Ocak'ta aylık bazda yüzde 0,3 artarken, yıllık bazda yüzde 0,2 geriledi.

Sanayi üretiminde yıllık bazda en fazla artış İrlanda (%10,4), yüzde 9,8 ile Litvanya (%9,8) ve Hırvatistan (%7,6)'da ölçüldü. En fazla düşüş ise Slovakya (%5,1), Danimarka'da (%4,4) ve Macaristan (%4)'da belirlendi.

- ✚ Avrupa'nın askeri olarak en güçlü ülkeleri Fransa, Almanya, İngiltere, İtalya ve Polonya'nın savunma bakanları, ABD-Rusya yakınlaşması karşısında Ukrayna için yeni bir güvenlik çerçevesi görüşmek üzere Paris'te bir araya geldi. Bakanlar ortak bir bildiri yayımlayarak savunma bütçelerini arttırmak ve kıta genelinde silah üretim kapasitesini güçlendirmek suretiyle "daha güçlü Avrupa kabiliyetleri sağlama ihtiyacını" vurguladılar. Yakın zamanda savunma sanayi yatırımlarının artması bekleniyor.
- ✚ **Euro Bölgesi için yatırımcı güveni, Almanya'nın savunma ve altyapı harcamalarını artıracak yönünde oluşan beklentinin etkisiyle Mart ayında son 9 ayın en yüksek seviyesine çıktı.** Sentix tarafından açıklanan ve For Invest Haber ile paylaşılan Rapor'a göre, bir önceki ay -12,7 puan seviyesinde bulunan yatırımcı güven endeksi, Mart ayında -2,9 puana yükseldi. Konu ile ilgili yapılan değerlendirmede, Almanya'da yatırımcıların savunma ve altyapı harcamaları beklentileri nedeniyle coşkulu olduğu belirtildi. Euro Bölgesi'ni sürükleyen ekonomi olan **Almanya'da yatırımcıların ekonomiye bakışı savunma ve altyapı yatırımlarındaki beklentiyle toparlandı.** Yatırımcı güven endeksi bir önceki ay gördüğü -29,7 puandan mart ayında -12,5 puana çıktı. Böylece Almanya için endeks 2023 yılı Nisan ayından bu yana en yüksek seviyesini gördü.
- ✚ Avrupa Merkez Bankası (ECB) Başkanı, siyasi değişim ve ekonomik belirsizlik faktörleri karşısında büyük zorluklarla karşı karşıya olduklarını ve uygun tepkinin nasıl verileceği konusunda esnekliğe ihtiyaç duyduklarını söyleyerek şu ifadeleri kullandı: "Olağanüstü yüksek düzeyde bir belirsizlikle karşı karşıyayız. Yeni dönemde fiyat istikrarını korumak zorlu bir görev olacak. Enflasyon hedefimize mutlak bir bağlılık, hangi tür şokların parasal tepki gerektireceğini ayırtma yeteneği ve uygun şekilde tepki verme çevikliği gerektirecektir."

ALMANYA

- ✚ VDMA Başkanı, Almanya'nın istikrarlı ve etkili bir hükümete ihtiyacı olduğunu belirterek, Almanya'daki koalisyon müzakerelerine ve muhtemel sonuçlarına dair değerlendirmelerde bulundu.

Öne çıkan hususlar şu şekilde:

- Almanya ve Avrupa'nın sanayi merkezleri olarak daha cesur bir şekilde güçlendirilmelidir.
- Almanya'nın ve Avrupa'nın savunma yeteneklerini güçlendirmenin önemlidir. Burada acil bir harekete geçme ihtiyacı ve birikmiş bir talep var; orta vadede, savunma harcamalarının sürekli olarak- GSYİH'nin %1'inin üzerinde bile olsa- düzenli bütçeden finanse edilmesi gerekiyor. Aksi takdirde, gelecekteki bir kriz durumlarında mali hareket kabiliyetinin kısıtlanacaktır.
- İklim koruma hedeflerine bağlılık önemlidir. Elektrik vergisinin düşürülmesi, sanayi maliyetlerini genel olarak azaltmak için iyi ve AB çapında kabul edilebilir bir yoldur. Ancak sürdürülebilir bir elektrik piyasası tasarımı konusundaki büyük

eksiklik dikkat çekicidir; bu konu koalisyon müzakerelerinde acilen ele alınmalıdır.

- Yatırımı teşvik etmek için en önemli önlem, genel olarak tüm şirketler için daha düşük vergi oranları, daha iyi amortisman kuralları ve zarar mahsuplaşmasının genişletilmesidir.
- Federal Tarifeye Uygunluk Yasası yeni yükler oluşturma tehdidi taşımaktadır. Küçük ve orta ölçekli işletmeler zaten kamu ihale süreçlerinde daha çok zorlanmaktadır. Toplu sözleşmeye uygunluk düzenlemesi bunu daha da karmaşık hale getirmektedir. Bürokrasi nedeniyle, tarifeye uygun ücret ödemelerine rağmen birçok küçük şirket toplu sözleşmelere bağlı olmadığından, bu durum onları dezavantajlı konuma düşürmektedir.

🇩🇪 **Almanya'da sanayi üretimi Ocak ayında artarken; ihracat düştü.** Almanya'da sanayi üretimi Ocak ayında aylık bazda %2,0 büyüyerek %1,5 düzeyinde olan piyasa beklentilerini geride bıraktı. **Sanayi üretimindeki artışa en büyük katkı makine ve otomotiv sektörlerinden geldi.** Federal İstatistik Ofisi'nin (Destatis) verilerine göre; Ocak ayında **makine üretimi %15,6 oranında artarken** otomotiv üretimi ise %6,4 büyüdü. Aynı dönemde metal üretimi %7,7 daralırken, enerji üretimi de %0,5 düştü.

Destatis'in açıkladığı verilere göre, **Almanya'nın ihracatı Ocak ayında bir önceki aya kıyasla %2,5 oranında düştü.**

Ocak 2025'te Almanya'nın takvim ve mevsim etkilerinden arındırılmış ithalatı %1,2 arttı. Ocak 2024'e kıyasla ihracat %0,1 düşerken, ithalat %8,7 arttı.

Yılın başında **makine ve ekipman üretim sektöründeki gelen siparişler, önceki yılın sonucunu kıl payı kaçırdı.** Ocak ayındaki sipariş düşüşü, reel olarak %2 azaldı. Yurt dışından gelen siparişler bir kez daha dengeleyici bir etki yarattı. Euro Bölgesindeki ortak ülkelerden gelen siparişler %13 artarken, Euro Bölgesi dışındaki ülkelerden gelen siparişler %5 düştü. Genel olarak yurt dışı siparişlerde, geçen yıla kıyasla bir durgunluk yaşandı. Yurt içi ticaret %10'luk önemli bir düşüş yaşarken, yurt dışı ticaret hafif bir artış gösterdi (%1 artış). Bu dönemde **Euro Bölgesi ülkeleri makine ve ekipman siparişlerini %5 artırırken, Euro Bölgesi dışındaki ülkeler sipariş seviyelerinde durağan kaldı.**

🇩🇪 Destatis verilerine göre, Almanya 2023 yılında gayri safi yurt içi hasılasının (GSYİH) %3,1'ini araştırma ve geliştirmeye yatırdı. Bu; sanayi, devlet, üniversiteler ve özel kurumlar tarafından araştırma ve geliştirme için harcanan yaklaşık 130 milyar euroya denk geliyor. Bu harcamaların neredeyse %7'si makine mühendisliği sektöründen geldi. Makine ve tesis mühendisliği sektöründe araştırma ve geliştirme harcamaları 2023 yılında %11,5 oranında keskin bir artış göstererek 8,4 milyar euro ile rekor seviyeye ulaştı.

DİĞER ÜLKELER

- Çin Ulusal İstatistik Bürosu (UİB), ülkede fiyat artışlarına ilişkin Şubat 2025 verilerini açıkladı. Buna göre; TÜFE, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 0,7; ÜFE yüzde 2,2 geriledi. Tüketici ve üretici fiyatlarındaki süregelen düşüşle deflasyon eğilimi hissedilmeye devam etti. Tüketici fiyatlarındaki artış 24 aydır sıfıra yakın. Çin Devlet Döviz Takas İdaresi, Şubat 2025 dönemine ilişkin döviz rezervi verisini açıkladı. Buna göre, ülkenin döviz rezervleri, şubat sonunda bir önceki aya göre 18,2 milyar dolarlık artış kaydetti.
- Çin Gümrük Tarifeleri Komisyonu, 20 Mart tarihinden itibaren Kanada'dan ithal edilen kolza tohumu yağı, yem ve bezelye ürünlerine %100, domuz eti ve su ürünlerine ise %25 oranında ek gümrük vergisi uygulanacağını açıkladı. Kanada, Ekim 2024'te Çin'den ithal edilen tüm elektrikli araçlara %100, çelik ile alüminyuma ise %25 oranında ek gümrük vergisi uygulama kararı almıştı.
- Japonya'da iflas eden şirket sayısı yıllık bazda artışını Şubat ayında da devam ettirdi; böylece üst üste 34'üncü ayda da artış kaydedildi.** 2024 mali yılında (Nisan 2024-Şubat 2025) vaka sayısının 11 yıl sonra ilk kez 10 bini aşması bekleniyor. Japon Araştırma Şirketi Teikoku Databank tarafından yapılan açıklamada, iflas eden şirket sayısının Şubat ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 4,6 artarak 768 olduğu belirtildi. İflas eden şirket sayısı geçen yıl aynı ay 734 seviyesinde bulunuyordu. Bu, sayının bir önceki yılın aynı ayını geçtiği 34'üncü ay oldu ve İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden bu yana en uzun süre oldu. Japonya Maliye Bakanlığı'nın açıkladığı verilere göre Japonya, zayıf yenin ithalat maliyetlerini artırması nedeniyle Ocak ayında son iki yıldır ilk kez cari açık verdi.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen "Türkiye'de İklim Değişikliğine Uyum Eyleminin Güçlendirilmesi Projesi" kapsamında belirlenen dört pilot il için **Yerel İklim Değişikliğine Uyum Stratejileri ve Eylem Planları (YUSEP)** hazırlandı. 2025-2030 uygulama dönemi için hazırlanan YUSEP; Muğla, Konya, Samsun ve Sakarya illerini kapsıyor ve 11 farklı sektörü içeriyor. Kent, su kaynakları yönetimi, tarım ve gıda güvenliği, biyolojik çeşitlilik ve ekosistem hizmetleri, halk sağlığı, enerji, sanayi, turizm ve kültürel miras, ulaşım ve iletişim, sosyal kalkınma ve afet risk azaltma gibi alanlar ön plana çıkıyor. YUSEP'lerin izlenmesi, İklim Portalı altında çalışacak olan çevrimiçi bir sistem üzerinden gerçekleştirilecek. İlerleyen yıllarda diğer şehirlere de yayılarak her şehir için YUSEP hazırlanması bekleniyor.
- Amazon, Google ve Meta, ABD'de düzenlenen CERAWEEK by S&P Global enerji konferansında 2050 yılına kadar dünya genelinde üretilen nükleer enerji miktarının üç katına çıkarılmasını öngören bir taahhüt belgesine imza attı. Teknoloji devleri böylece, ilgili taahhüdü desteklediklerini ve hayata geçirmeye yönelik çalışmalar yürüteceklerini

duyurdu. 2023 yılındaki Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı'nda 20'den fazla ülke tarafından kabul edilen taahhüdün herhangi bir bağlayıcılığı bulunmuyor.

✚ Mısır Hükümeti 17 milyar dolarlık bir maliyetle dünyanın en büyük yeşil hidrojen tesisini inşa etmek için bir proje başlattı. 127 kilometrekarelik bir alanda yer alacak tesis, yılda 400.000 tona kadar yeşil hidrojen üretmeyi hedefliyor. İlk aşamanın 2030'da, ikincisinin 2033'te ve üçüncüsünün 2035'te tamamlanması bekleniyor. Üretim, elektrik şebekesinden bağımsız, 3,1 GW kapasiteli, gündüzleri güneş enerjisi kullanan ve geceleri hidroelektrik depolayan %100 temiz enerji ve sürdürülebilir olacak. Bölgesel basında yer alan belgelere göre, tesisten Avrupa'ya ihracat yapılması planlanıyor.